

İKV BİLGİ NOTU

İNSAN TİCARETİ YÖNERGESİ'NDE YAPILAN YENİ DÜZENLEMELER

Hatice Fulya Topyıldız, İKV Uzman Yardımcısı

5 Nisan 2011 tarihinde kabul edilip 15 Nisan 2011'de yürürlüğe giren İnsan Ticareti Yönergesi¹ mağduru merkeze alan, cinsiyete özgü, çocuklar konusunda duyarlı ve insan haklarına uygun bir siyasal çerçeve olarak tanımlanıyor. Bu yönergenin revize edilmesi için 19 Aralık 2022'de Komisyon tarafından teklif sunulmuştu. Yapılan yeni değişiklikler 13 Temmuz 2024'te AP ve AB Konseyi tarafından kabul edildi. İnsan ticareti ile mücadele kapsamında daha sıkı kurallar getirilmesi amacıyla hazırlanan revize edilmiş İnsan Ticareti Yönergesi² 14 Temmuz 2024 tarihinde yürürlüğe girdi.

Yeniden düzenlenen bu yönerge suç tanımı konusunda daha katı olduğu gibi, kamu otoritelerine yeni istismar şekillerini soruşturma ve kovuşturma konusunda daha güçlü araçlar sağlıyor. Bu araçlar ile çevrim içi olarak yaşanan istismar şekillerinin de kapsama alındığı belirtiliyor. Ayrıca mağdurlara en üst seviye destek sağlamanın amaçlandığının altı çiziliyor. Yapılan düzenlemelere göre akıllı telefonlar, internet ve bilgisayar cinsel istismar için kullanıldığında ağırlaştırıcı sebep olarak kabul edilecek.

Yönergede insan ticaretinin kök sebepleri yoksulluk, çatışma, eşitsizlik, cinsiyete dayalı şiddet, uygun istihdam fırsatlarının ve sosyal desteğin olmaması, insanlık krizleri, vatansızlık, ayrımcılık ve kadınlar, çocuklar ve marjinal gruplar arasında ayrımcılığa neden olan faktörler olarak ifade ediliyor. İnsan ticareti konusunda özellikle kadınların ve çocukların artan bir risk ile karşı karşıya olduğunun altı çiziliyor. Ayrıca yönergede üye ülkelerin, insan ticareti mağdurlarına onların özel ihtiyaçlarını karşılayan koşullara sahip konaklama yerlerine erişimlerini sağlamaları gerektiği belirtiliyor.

Yapılan değişiklikler şu şekilde sıralanıyor:

- İnsan Ticareti Yönergesi'nde bahsedilen istismar şekillerine zorla evlendirme, taşıyıcı annelik ve yasa dışı evlat edinme gibi istismar şekillerinin eklenmesi,

¹ "Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims, and replacing Council Framework Decision 2002/629/JHA", *EUR-Lex*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036> Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2024.

² "Directive (EU) 2024/1712 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 amending Directive 2011/36/EU on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims", *EUR-Lex*, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1712> Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2024.

- Cinsel istismar ile ilişkili olarak bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla işlenen ya da kolaylaştırılan insan ticareti suçlarına açık şekilde atıfta bulunulması,
- Ulusal yönlendirme mekanizmalarının resmî olarak kurulmasının sağlanması,
- İstismarın tüm türlerini ve insan ticaretini azaltmak amacıyla insan ticareti mağdurlarından alınan hizmetlerin bilerek kullanılmasının suç olarak tanımlanması,
- İnsan ticareti mağdurları ile karşılaşması muhtemel daha fazla çalışana eğitim verilmesi, bu eğitimin genişletilmesi ve teknolojik yeteneklerin kullanılması,
- Resmî yönlendirme mekanizmaları ile sığınmacı otoriteleri arasındaki koordinasyonun artırılması,
- *Eurostat* tarafından yayımlanan ve yürütülen AB çapında insan ticareti ile ilgili yıllık verilerin toplanmasının resmîleştirilmesi.

Revize edilmiş yönerge ile tüm AB ülkelerinin güçlerini birleştirerek uyumlu bir şekilde çalışması hedefleniyor. Aynı zamanda bu yönergeye göre üye ülkeler insan ticareti konusunda ulusal eylem planlarını düzenli olarak güncelleyecek ve ulusal insan ticareti ile mücadele koordinatörlerini aday gösterecekler. 15 Temmuz 2026'ya kadar üye ülkelerin bu yeni kuralları iç hukuklarında uygulamaları gerekiyor.